

Az anyakönyvek felhasználási formái a Bács-Kiskun Megyei Levéltárban, különös tekintettel a Magyar Nemzeti Levéltár családtörténet-kutatási projektjére

Gyenesei József

Tisztelt Hallgatóság! Kedves Kollégák! Több éves tapasztalataim alapján bátran ki merem jelenteni, hogy a Szabadkai Történelmi Levéltár immáron 12. alkalommal megrendezésre kerülő nemzetközi konferenciája, – az intézményvezetés jó érzékének köszönhetően – a korábbi évekhez hasonlóan 2019-ben is egy rendkívül aktuális kérdést jelölt ki tematikájául. Igaz, az anyakönyvek és az ezzel kapcsolatos kutatások hosszú ideje az érdeklődés középpontjában állnak, e kijelentéssel azonban nem a fentieket szeretném cáfolni. Különös egybeesésének tekinthetjük ugyanakkor, hogy a Magyar Nemzeti Levéltár nagyszabásúnak ígérkező családtörténeti projektje is ez év tavaszán került meghirdetésre. Ez a mostani konferencia, így remek alkalmat kínál az említett szakmai program népszerűsítésére, illetve propagálására ebben a körben. Természetesen a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményei, így köztük a Bács-Kiskun Megyei Levéltár is hosszú ideje, különböző módokon próbálja segíteni a családi múltjuk feltárására vállalkozó állampolgárokat. Tagintézményünk például több éve működtet „családfás sarkot” a Múzeumok Éjszakáján, a somogyi kollégák a közelmúltban sikeres családfakutató kurzust bonyolítottak le, és még lehetne sorolni a példákat. Ami ebben a projektben az igazi újdonságot jelenti, az az, hogy a fenntartó minisztériumtól kapott jelentős többletforrások segítségével, az egyes tagintézményekben kialakult jógyakorlatok alapulvételével kidolgozott szakmai segédanyagok felhasználásával, komoly hírverés mellett, az ország minden pontján egyszerre kerülnek megszólításra a saját családi múltjuk iránt érdeklődők, hogy válasszanak sokszínű programkínálatunkból.

A Hetedízigen címet viselő projekt első között elkészült, igényeskivitelű szórólapjai közül az egyik a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeinek, illetve projektfelelőseinek elérhetőségét tartalmazza. A másik már próbálja ráhangolni az érdeklődőket a témára: „Sokunkban felmerül a kérdés: ki vagyok, kik az őseim? Szeretnénk saját sorsunkra vonatkozóan kapaszkodókat találni. Mindenki szeretné tudni, hogy kik voltak a felmenői, honnan származik a családja. E kérdésre a családtörténet-kutatás során kaphatunk választ. A családuink múltjával való megismerkedés izgalmas és felemelő kaland. Őseink adataival először anyakönyvekben találkozhatunk, majd az így fellelhető információk segítségével családfát rajzolhatunk. E száraz adatokon túl azonban valóságos időutazáson is részt vehetünk, hiszen sokféle, érdekes tartalmú irat tanulmányozása során megtudhatjuk, hogy

felmenőink közül ki hol élt, mivel foglalkozott, milyen szerepet töltött be egy település társadalmában, milyen sorsa volt a magyar történelem viharos évszázadai során. A múltba vezető úton az iratokat őrző intézmények, a levéltárak segítenek eligazodásban. Már a családkutatás megkezdése előtt szakszerű segítséget nyújtanak a kutatás módszertanában, és a feltárt eredmények rendszerezésében.

A Magyar Nemzeti Levéltár megyei levéltárai és Országos Levéltára számos adattal, érdekességgel tudják kiegészíteni őseinkről alkotott képünket. Iskolai iratok, végrendeletek, hagyatéki leltárak, népösszeírások, választói névjegyzékek, telekkönyvek – mind olyan források, amelyek hordozzák őseink nevét, adatait, esetleg aláírását. Ha ily módon feltárul a múlt és arca lesz egy-egy ősnek, az kivételes érdem. Még több örömet okoz, ha felmenőinkről még fotót is láthatunk. Kis szerencsével ez is előfordulhat a levéltári iratok között kutatva. A családfakutatásnak sosincs vége, mindig marad elvarratlan szál, kutatásért kiállító lehetőség. A múlt őrzői, a levéltárak pedig őseink nyomait rejtik.

Mindenki számára akad valami személyes csak kutatni kell! Ennyi az egész.

A családtörténet-kutatás minden korosztály számára érdekes élmény! Ezért szeretnénk, ha ezzel a lehetőséggel minél többen találkoznanak. A Magyar Nemzeti Levéltár intézményei 2019 őszétől családtörténet-kutató kurzusokra és levéltár-pedagógiai órákra várja az érdeklődőket. Általános iskolai felső tagozatos diákok, középiskolások és felnőttek számára kínálunk lehetőséget, hogy megismerkedhessenek a családtörténet-kutatás alapjaival, vagy már megszerzett ismereteiket bővíthessék. Ismerje meg a kutatási lehetőségeket, az általunk őrzött kincseket, adatbázisainkat!”

A projektnek a nyár folyamán elindult a Facebook oldala is, amely napról napra új információkkal bővül: „A Magyar Nemzeti Levéltár „Hetedízigen” Család–történet–kutatás című projektje hamarosan országszerte bemutatkozik.” – olvasható az első bejegyzések egyikében, amely így folytatódik:

„Néhány bevezető rendezvényünkkel már a tavasz folyamán is találkozhattak az érdeklődők egy-egy intézményben, de őszől valamennyi megyei levéltár és az Országos Levéltár egyaránt várja majd az érdeklődőket, akiket szeretnénk megismertetni a családtörténet-kutatás alapjaival és mesterfogásaival. Kezdőket és haladókat, gyerekeket, diákokat és felnőtteket egyaránt várunk ezekre az alkalmakra! Néhány intézményben már az elmúlt években is szerveztek kollégáink ilyen foglalkozásokat, most azonban az országban valamennyi helyszínen erre készülnek a Magyar Nemzeti Levéltár levéltárosai.

A gyerekek számára levéltár-pedagógiai foglalkozásokon, a középiskolás és a felnőtt érdeklődők számára ismeretterjesztő előadásokon igyekszünk átadni tudásunkat. Az előadások különböző kezdési időponttal indulnak, amelyről a kiválasztott levéltár címén lehet érdeklődni.

A többévesre tervezett projekt nagyon fontos eleme a különböző korosztályoknak tartott családtörténeti kurzusok sorozata, ám emellett más rendezvényekkel, konferenciákkal, kiállításokkal, családi programokkal, kiadványokkal és új adatbázisokkal is szeretnénk hozzájárulni a családtörténet-kutatás iránt érdeklődők segítéséhez.

Projektünk Facebook oldalán rendszeresen teszünk közzé információkat az általunk kínált programokról, s a projekt előrehaladtával eredményeinkről is. Indulásként szeretnénk bemutatni munkatársainkat is, akik a különböző levéltári helyszíneken várják majd az érdeklődőket, de bemutatjuk az egyes intézményeket, gyűjteményeket is, családtörténeti érdekességeket osztunk meg követőinkkel, s igyekszünk felhívni a figyelmet azokra az információkra, amelyek hasznosak a kutatók számára.

Valamennyi munkatársunk nevében ajánljuk az érdeklődők figyelmébe projektünket és programjainkat! Legyenek vendégeink!

A Hetediziglen oldal szerkesztői”

Zárásképpen a következő gondolatot idézném, amely szintén a Magyar Nemzeti Levéltár Hetediziglen projektje kapcsán került megfogalmazásra: „A múltba vezető úton az iratokat őrző intézmények, a levéltárak segítenek az eligazodásban. Ha kutatásunk során feltárul a múlt és arca lesz egy-egy ősnek, az kivételes élmény.”

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!